

UNIFIKOVANÉ NÁZVY (úprava materiálu pro MARC 21 - srpen 2005)

I. Základní prameny pro ověření unifikovaných názvů

II. Některé kategorie unifikovaných názvů

A. Zákony atd.

B. Bible

Použití unifikovaných názvů je pro uvedené kategorie nepovinné, doporučuje se však.

K dalším doporučeným kategoriím patří především:

- díla krásné literatury vydaná pod různými názvy (především klasických anonymních děl a překladů).
- seriály vydávané pod nedostatečně identifikujícím hlavním názvem, zaměnitelným s hlavním názvem jiného seriálu.

Použití unifikovaného názvu u hudebních děl je i na úrovni minimálního záznamu povinné a bude řešeno v samostatném materiálu. Metodika použití unifikovaného názvu ve věcném zpracování dokumentů bude součástí materiálu o věcných selekčních údajích. Unifikované názvy ve jmenném popisu se zapisují do pole X30, 240 MARC 21. Bibliografický formát a do pole 130, (odkazy 430, 530) ve formátu MARC 21. Autority.

I. Základní prameny pro ověření unifikovaných názvů

Pro ověření unifikovaného názvu použijte následující prameny: Česká literatura:

Lexikon české literatury. Praha : Academia, 1985- Zahraniční literatura, vč. literatury antické:

Slovník spisovatelů. Praha : Odeon, 1966-1984

Slovník spisovatelů ... . Praha : Libri, 1996- Databáze:

Library of Congress, národní bibliografie jednotlivých zemí

Další prameny jsou uvedeny u jednotlivých kategorií.

II. Některé kategorie unifikovaných názvů

II.A. Zákony atd.

25.15A Soudobé zákonodárství 25.15.A1. Sbírký

Pro soubor zákonů včetně souboru zákonů k určitému tématu použijte unifikovaný název Zákony, atd. Viz řešený příklad 2 v Dotazech ke katalogizaci. Pravidlo na s. 498 (odstavec 1, tj. 1. pod tabulkou): "Jestliže sbírka předpisů týkajících se určitého tématu ..." se nepoužívá. Tematiku souboru lze popsat prostřednictvím údajů věcného popisu. Příklad: 110 1 \$aČesko

240 10 \$aZákony atd.\$lAnglicky

245 10 \$aBankruptcy and composition act ;\$bTrades licensing act ; Act on Prices

25.15A2. Jednotlivé právní předpisy atd. Použijte: a) oficiální zkrácený nebo citační název

Jedná se o název, který je součástí hlavního názvu publikovaného zákona, zpravidla je uveden v kulatých závorkách.

Pramen (české soudobé zákony): Sbírký zákonů Příklad: \$aStavební zákon (1976)*

Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) *Pozn. k použití kvalifikátoru: Podle téhož pravidla se pro rozlišení různých zákonů se stejným názvem a vydaných stejnou jurisdikcí používá kvalifikátor - rok vyhlášení (tzn. vydání) zákona. Pro českou katalogizační praxi se doporučuje používat tento kvalifikátor vždy. b) neoficiální zkrácený nebo citační název užívaný v právní literatuře

V české katalogizační praxi se pro stanovení unifikovaného názvu nepoužívá, lze jej použít jako odkaz. V rámci katalogizačního záznamu jej lze zapsat jako další variantní název dodaný katalogizátorem do pole 246. c) oficiální název právního předpisu

Oficiální název zákona, vynechává se číslo zákona.

Pramen (české soudobé zákony): Sběrka zákonů Příklad: 110 1 \$aČesko

240 10 \$aZákon o ochraně utajovaných skutečností (1998)

245 10 \$aZákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů

d) jiné oficiální označení (např. číslo nebo datum)

V české katalogizační praxi se pro unifikovaný název nepoužívá, lze jej použít jako odkaz. V rámci katalogizačního záznamu jej lze zapsat jako další název dodaný katalogizátorem do pole 246.

II.B. Bible

Z úvodu z citovaného materiálu Společné katalogizační komise SKIP a ČIS "... Cíl českých interpretací byl tedy v oblasti unifikovaných názvů následující:

Předně vytvořit české unifikované názvy pro bibli a její části, a to nikoli pouhým překladem anglických výrazů do češtiny, ale zjištěním jejich standardních českých výrazů. Za rozhodující zdroj této i dalších činností byl určen český ekumenický překlad bible. Doplnkovým zdrojem byl též Teologický tezaurus zpracovaný Evangelickou teologickou fakultou Univerzity Karlovy.

Všechny výrazy a hlavně jména uvést ve standardním pravopise v souladu s českým ekumenickým překladem. Týkalo se to jak již v AACR2R uvedených českých výrazů ve vysvětlivkách, tak nově vytvářených českých unifikovaných názvů na základě anglického originálu.

Dále rozšířit podstatně příkladovou část. To znamenalo kromě příkladů převzatých a přeložených vytvořit a zařadit původní příklady z českého prostředí.

Podle potřeby rozšířit některá ustanovení pravidel v souladu s přicházejícími dotazy katalogizátorů, případně jiná ustanovení vynechat v případě, že by byla orientována na úžeji vymezené zahraniční reality". 25.18A3. Knihy Starého a Nového zákona

Za zkratkou S.Z. nebo N.Z. se uvádí stručná česká konvenční podoba názvu jednotlivé knihy, a to podle ekumenického vydání Bible (např. Bible : písmo svaté Starého a Nového zákona včetně deuterokanonických knih : ekumenický překlad / Česká biblická společnost. 7. přeprac. vyd. Praha : Česká biblická společnost, 1996. 1007, 283 s. -- ISBN 80-85810-11-5), např.

Bible. S.Z. Ezdráš

\$aBible.\$pS.Z.\$pEzdráš Bible. N.Z. Zjevení Janovo Je-li kniha jednou z číslovaných sekvencí téhož jména, uvádí se za jménem její číslo jako řadová číslovka, např.

Bible. N.Z. Korintským, 1.

\$aBible.\$pN.Z.\$pKorintským, 1. Je-li popisnou jednotkou pouze část knihy Starého nebo Nového zákona (jiná než samostatný výběr z díla, známý pod svým názvem, viz 25.18A7), uvádí se kapitola římskými číslicemi a verš arabskými číslicemi; popř. se uvádí celé číslovaní, např. **Bible. S.Z. Kazatel III, 1-8**

\$aBible.\$pS.Z.\$pKazatel III, 1-8

Bible. S.Z. Mojžíšova, 1., XXV, 11

Bible. S.Z. Mojžíšova, 2., XIII, 1-10 25.18A4. Soubory knih

(Pozn. 1: V souvislosti s popisem souborů knih bible je vhodné vzít v úvahu, že existují tři historicky postupně vzniklé kánony: hebrejský (židovský), katolický a protestantský. Z toho pak vyplývají rozdíly ve výčtu knih, které patří do knih historických, naučných a prorockých.)

Za unifikovaným záhlavím Bible. S.Z. nebo Bible. N.Z. se uvádí stručná česká konvenční podoba názvu daného souboru knih. Následující seznam je úplný.

Bible. N.Z. Evangelia

(Matouš, Marek, Lukáš, Jan)

Bible. N.Z. Epištoly

(všechny nebo některé Listy)

Bible. N.Z. Listy Korintským

(1.-2. Korintským)

Bible. N.Z. Pavlovy listy

Bible. N.Z. Listy Tesalonickým

(1.-2. Tesalonickým)

Bible. N.Z. Listy Timoteovi

(1.-2. Timoteovi)

Bible. N.Z. Pastýřské listy

(1.-2. Timoteovi, Titovi)

Bible. N.Z. Petrovy listy

(1.-2. List Petrův)

Bible. N.Z. Janovy listy

(1.-3. List Janův)

Bible. N.Z. Obecné listy

(List Jakubův, 1.-2. Petrův, 1.-3. Janův, Judův)

Bible. S.Z. Pentateuch

(Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)

Bible. S.Z. Knihy Samuelovy

(1.-2. Samuelova)

Bible. S.Z. Knihy královské

(1.-2. Královská)

Bible. S.Z. Knihy Paralipomenon

(1.-2. Paralipomenon)

Bible. S.Z. Historické knihy

(Jozue, Soudců, Rút, 1.-2. Samuelova, 1.-2. Královská, 1.-2. Paralipomenon, Ezdráš, Nehemjáš, Ester)

Bible. S.Z. Naučné knihy

(Jób, Kazatel, Píseň písní, Přísloví, Žalmy)

Bible. S.Z. Dvanáct prorockých knih

(Ozeáš, Jóel, Ámos, Abdijáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofonjáš, Ageus, Zacharjáš, Malachiáš)

Bible. S.Z. Prorocké knihy

(Izajáš, Jeremjáš, Pláč, Ezechiel, Daniel a Dvanáct prorockých knih)

Bible. S.Z. Pět svitků

(Píseň písní, Rút, Pláč, Kazatel, Ester)

Bible. S.Z. Spisy

(Rút, 1.-2. Paralipomenon, Ezdráš, Nehemjáš, Ester, Jób, Žalmy, Přísloví, Kazatel, Píseň písní, Pláč, Daniel)

Bible. S.Z. Heptateuch

(Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Jozue, Soudců)

Bible. S.Z. Hexateuch

(Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Jozue)

Bible. S.Z. Proroci přední

(Jozue, Soudců, 1.-2. Samuelova, 1.-2. Královská)

Bible. S.Z. Proroci zadní

(Izajáš, Jeremjáš, Pláč, Ezechiel, Daniel a Dvanáct prorockých knih)

Bible. S.Z. Proroci (Nevi'im)

(Jozue, Soudců, 1.-2. Samuelova, 1.-2. Královská, Izajáš, Jeremjáš, Ezechiel a Dvanáct prorockých knih)

(katolický kánon pouze: Izajáš, Jeremjáš, Pláč, Bárúk, Ezechiel, Daniel a Dvanáct prorockých knih)

25.18A5. Deuterokanonické knihy

Sbírka deuterokanonických knih Starého zákona v českém ekumenickém překladu bible podle Katolického kánonu zahrnuje: Tóbijáš, Júdit, Přídavky k Ester, Kniha moudrosti, Sírachovec, Bárúk, Přídavky k Danielovi (Tři muži v rozpálené peci, Zuzana, Bél a drak), První a Druhá Makabejská. (Pozn. 2: Taková vydání bible, kde deuterokanonické knihy chybějí, se nepovažují za neúplná). Ve starším protestantském prostředí je tato sbírka označována jako apokryfy. Ve všech případech se tato sbírka popisuje pod záhlavím s unifikovaným názvem: Bible. S.Z. Deuterokanonické knihy. Viz též Apokryfní knihy 25.18A14. Jednotlivá kniha se zapisuje jako další podzáhlaví, např.

Bible. S.Z. Deuterokanonické knihy. Kniha moudrosti 25.18A7. Jednotlivý výběr

Je-li jednotlivý výběr (určitý krátký úryvek z textu bible) obvykle identifikován spíše vlastním názvem (než označením jako části bible), použijte se tento název přímo jako unifikovaný název a odkáže se forma názvu vytvořená na základě čl. 25.18A3. Příklady:

Modlitba Páně (záhlaví s unifikovaným názvem pro jednotlivý výběr)

x Bible. N.Z. Matouš VI, 9-13

x Bible. N.Z. Lukáš XI, 2-4

\$aModlitba Páně Desatero (záhlaví s unifikovaným názvem pro jednotlivý výběr)

x Desatero přikázání

x Bible. S.Z. Mojžíšova, 2., XX, 2-17

x Bible. S.Z. Mojžíšova, 5., V, 6-21 **Miserere**

x Bible. S.Z. Žalmy L (Vulgata)

x Bible. S.Z. Žalmy LI

25.18A8. Dva jednotlivé výběry

Obsahuje-li popisná jednotka dva či více výběrů (včetně celých knih), které jsou přesně vymezeny dvěma unifikovanými názvy, popisuje se pod unifikovaným názvem pro první z nich. Vytvoří se vedlejší záhlaví pod unifikovaným názvem pro druhý výběr.

Příklad:

Bible. N.Z. Evangelia (záhlaví s unifikovaným názvem pro první výběr)

Il Vangelo e gli Atti degli apostoli (hlavní název)

x **Bible. N.Z. Skutky** (vedlejší záhlaví pro druhý výběr)

130 0 \$aBible.\$pN.Z.\$pEvangelia.\$lItalsky

245 13 \$aIl Vangelo e gli Atti degli apostoli

730 0 \$aBible.\$pN.Z.\$pSkutky.\$lItalsky

25.18A9. Jiné výběry

Je-li popisovaná jednotka vybraným textem, výborem nebo výběrem z bible či jejích částí, lze připojit k unifikovanému názvu Bible výraz "Výběr"

Bible. Výběr Bible. N.Z. Výběr

\$aBible.\$pN.Z.\$kVýběr Součástí unifikovaného názvu pro bibli je zpravidla též údaj o jazyku

(25.18.A10), Bible. Jazyk. Verze. Výběr. Rok

Bible. N.Z. Jazyk. Výběr. Rok Bible. N.Z. Evangelia. Jazyk. Výběr. Rok

\$aBible.\$pN.Z.\$pEvangelia.\$lČesky.\$kVýběr.\$f2000 Příklad:

Bible. Slovensky (záhlaví s unifikovaným názvem pro bibli ve slovenštině)

\$aBible.\$iSlovensky

Písmo sväté Starej a Novej zmluvy (hlavní název dle titulní stránky dané popisné jednotky) Je-li popisná jednotka ve třech a více jazycích, připojuje se výraz "Vícejazyčný text", např.

Bible. N.Z. Janovy listy. Vícejazyčný text 25.18A11. Verze (překlad)

Uvádí se stručná podoba jména verze za jazykem této verze. Příklady:

Bible. Latinsky. Vulgata

\$aBible.\$iLatinsky.\$sVulgata Bible. Anglicky. Authorized

Bible. Anglicky. Revised

Bible. Řecky. Codex Sinaiticus

\$aBible.\$iŘecky.\$sCodex Sinaiticus **Bible. S.Z. Česky. Kralická**

\$aBible.\$pS.Z.\$iČesky.\$sKralická

Starý zákon Biblí kralické (hlavní název dle titulní stránky popisné jednotky)

25.18A13. Rok K unifikovanému názvu se připojuje rok vydání popisné jednotky, např.

Bible. Česky. Melantrichova. 1560

Bible. Francouzsky. Le Maistre. 1848

Bible. Česky. Ekumenický překlad. 1996

\$aBible.\$iČesky.\$sEkumenický překlad.\$f1996 25.18A14. Apokryfní knihy Jako unifikovaný název pro apokryfní knihy (tj. nezahrnutých do katolického ani protestantského kánonu) se používají běžné názvy.

Jubilejí

Epistola Apostolorum

Evangelium židům

Sbírka apokryfních knih se popisuje dle instrukcí v 21.7.

Deuterokanonické knihy (čl. 25.18A5). Vytvářejí se vysvětlující odkazy se záhlavím: Bible. Apokryfní knihy; Bible. N.Z. Apokryfní knihy; Bible. S.Z. Apokryfní knihy, např. Bible. **N.Z. Apokryfní knihy**

Jednotlivé apokryfní knihy Nového zákona viz název knihy, např. Hermův pastýř. Sbírky těchto knih viz název sbírky, např. Apokryfy Nového zákona. **Bible. S.Z. Apokryfní knihy** Jednotlivé apokryfní knihy Starého zákona viz název knihy, např. Nanebevzetí Mojžíšovo.

Sbírky těchto knih viz název sbírky, např. Knihy tajemství a moudrosti.

Apokryfy protestantské bible a jejich jednotlivé knihy viz Bible. S.Z.

E. Lichtenbergová